bekrachtigd." Derhalve moet het zijn aangebracht, EER de (z.g.) Doop bediend werd; dus in de oogenblikken, die er verloopen zijn tusschen het inbrengen van de kinderen vóór den preekstoel en het toetreden van den dominee tot het sprengbekken.

Wat door den dienst van den predikant geschiedde aan het sprengbekken, was Gods *verzegeling* en *bekrachtiging;* niet de genadeweldaad zelve!

Hoe is deze wedergeboorte, deze aanneming, geschied?

Die het weet, zegge het.

Zijn er Gereformeerden, die werkelijk gelooven wat het Formulier hier leert?

Nu weet en doorziet een ieder, hoe volkomen *onwaar, onjuist* en *leugenachtig* het is, te zeggen, dat naar onze leer de kinderen vóór ze ten Doop komen »buiten het Rijk van God" zouden staan, en na gedoopt te zijn, »in dat Rijk zouden wezen".

Er staat duidelijk, dat ze vóór den Doop in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten van Christus en als erfgenamen van het Rijk Gods behooren gedoopt te wezen.

Dit *moet* de schrijver geweten hebben, want hij las heel het formulier blijkbaar door.

Maar wat dan te zeggen van een polemiek, die zoo opzettelijk *valsch* durft zijn?

Er is geen ander woord voor: Het is *onwaardige*, den Christen *niet betamende* polemiek.

KUYPER.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van N. N. te Putten, voor Kootwijk *f* 10; gecollecteerd in de Geref. kerk B. te Enschedé *f* 6.33½.

Voor onze Leesbibliotheek.

In hartelijken dank ontvangen van C. Tekkelenburg te Arnhem, een pakje boeken.

Uit de Pers.

Niet onjuist karakteriseert Ds. Gispen in de *Bazuin* de verschillende richtingen in haar strijd tegen het ongeloof, als hij schrijft:

De kerk, (ik spreek nu van alles wat kerk genoemd wordt, en niet uitsluitend van hetgeen *wij* als de ware kerk erkennen) de kerk moet onder deze macht der eeuw leven, zich handhaven, en haar leven onder de volken, met meer of minder gunstige omstandigheden, voortzetten, en meer verdedigend dan aanvallend optreden, handhavende haar goed recht.

De Roomsche kerk doet dit door voornamelijk hare werken van barmhartigheid op den voorgrond te plaatsen en daarmit de gevolgtrekking af te leiden, dat zulke vruchten niet kunnen groeien aan een kwaden boom; de verstandelijke ontwikkeling, van hen die daartoe vatbaarheid hebben, met kracht en beleid te bevorderen; kunsten en wetenschappen en de liefde tot deze te beoefenen en aan te kweeken; en, door daarvoor bekwame woordvoerders, het betoog te doen leveren, dat geloof en wetenschap niet vijandig tegenover elkander staan, maar dat de *ware* wetenschap juist gevonden wordt bij hen, die aan eene openbaring Gods aan de menschen gelooven, en als het doel ook der wetenschap belijden: Gode alleen zij de eer!

De Protestantsche kerken kunnen, uit den aard der zaak, niet met eene saamgetrokken kracht tegen den geest der eeuw optreden, aangezien zij zelve voertuigen van dien geest zijn geworden, en krachtige instellingen zijn, die de heerschappij van dien geest onder het volk uitbreiden. Vandaar het verschijnsel der nieuwerwetsche volkskerken, door den staat gesubsidieerd en door het intellect, in het belang der opklaring, in stand gehouden en beschermd, voor zoover in die genootschappen nawerkt en gist en kookt, al wat omgaat in en bij het denkend deel der natie, de verlichten, de mannen van het verstand.

Tegen dien geest der eeuw is en wordt echter, door voorgangers en leden van die volkskerken, getuigd en gestreden, op verschillende wijzen en met onderscheiden middelen. Om bij ons vaderland te blijven, kunnen we van het volgende spreken.

De apologetische methode, die zich ten doel stelde de openbaring te verdedigen tegen de aanvallen van het intellect, gelijk de oude leeraars zulks deden tegen het Heidendom.

De critische methode, die de wijsbegeerte der eeuw en wat zij den weg tot kennis, het wezen onzer kennis enz. noemt, aan een scherp wetenschappelijk onderzoek onderwerpt, en het onhoudbare er van uitspreekt, maar ook tegelijkertijd de kerkleer aangaande God, den mensch, de zonde, de genade en de laatste dingen, zoodanig critiseert, dat het wezenlijke van al die leerstukken verdwijnt, en ternauwernood de namen nog blijven bestaan.

Verder de ethisch-practische methode, die den strijd op wetenschappelijk en dogmatisch-kerkelijk gebied opgeeft, en zich toelegt op de redding der zielen van den drank, de ontucht enz.; stichtingen van allerlei aard, voor oud en jong, voor mannen en vrouwen in het leven roept; daarin de goede zeden van het Christendom poogt te handhaven en te verbreiden; krachtig bevordert het Christelijk onderwijs in de volksschool, en poogt geheel het lager onderwijs aan de staatszorg te onttrekken, en aan de Christelijke school dezelfde rechtspositie te geven, die het neutrale staatsonderwijs bezit.

Voorts de ethisch-mystische methode, die de pantheïstische wijsbegeerte, vermengd met theosophische bespiegelingen, toepast op de openbaring en de overgeleverde kerkleer; de letterkundige critische onderzoekingen aangaande den oorsprong en den inhoud der Bijbelboeken aanvaardt; en tot de slotsom komt, dat het Christelijk geloof niet staat of valt met den Bijbel, omdat dit geloof zijn grond niet heeft in een boek, maar in de getuigenis des Heiligen Geestes binnen in het hart van den geloovige en in het onmiddellijk aanschouwen van God en de eeuwige dingen.

Dan volgt de juridisch-confessioneele methode, die het oog richt op de quaestie van recht en onrecht. Uitgaande van de bewering, — dat de hedendaagsche volkskerk continueert of voortzet de Gereformeerde kerk, uit de dagen der reformatie, en mitsdien is de wettige openbaring van het lichaam van Christus in ons land, — beschouwt zij den feitelijken toestand als in strijd met het recht, wijl de formulieren van eenheid niet zijn afgeschaft, de bevoegdheid daartoe zelfs niet bestaat, en in de reglementen van de nieuwerwetsche volkskerk zelfs handhaving van de leer geëischt wordt. Een man zonder hoofd is krachteloos: deze methode toch een man met een hoofd; wijl degene die hem het hoofd afsloeg, daartoe het recht niet had, en dus een wederrechtelijke daad pleegde. *Feitelijk* moge de man dus zijn hoofd kwijt zijn; *rechtens* bezit hij het nog.

Ten laatste van alle komt dan de Gereformeerde beginselen-methode. Deze methode gaat uit van de grond- of moedergedachten, die door Calvijn en, op zijn voetspoor, door de beste Gereformeerde schrijvers, uit de H. Schrift zijn afgeleid, aan de belijdenisschriften het aanzijn schonken, en toegepast zijn op kerk, staat en maatschappij, om heel het leven, of het aardsche bestaan, te regelen naar het Woord Gods, en alles te schikken en te richten tot verheerlijking van God, die zich in zijn Woord geopenbaard heeft.

Deze methode stelt intellect tegenover intellect, stelsel tegenover stelsel, wetenschap tegenover wetenschap, kunst tegenover kunst, staatsinrichting tegenover staatsinrichting, maatschappijkunde tegenover maatschappijkunde; m. a. w., leeft zelfstandig uit een eigen beginsel, en streeft er naar, kerk, staat en maatschappij, naar de gevolgtrekkingen, die in dit beginsel liggen, in te richten en te regeeren.

Als ge dit goed begrijpt en doorziet, zal het u niet verwonderen, dat deze methode beurtelings als rood-revolutionair en totaal verouderd weerstaan wordt, en dat, waar al de andere methoden ook in verschillen, zij hierin overeenkomen, dat de Gereformeerde-beginselen-methode moet tegengegaan worden, wijl zij óf tot eene zeer consequente revolutie voert, óf de menschelijke samenleving drie eeuwen achteruit brengt. Men noemt deze methode ook wel het Neo-Calvinisme, om haar te onderscheiden van het oude Calvinisme, wijl het o. a., b. v. in de leer van de Overheid ten aanzien van de kerk en de daaruit afgeleide verhouding van kerk en staat, tot andere gevolgtrekkingen komt, dan de Gereformeerde of Calvinistische schrijvers uit vroeger dagen en de confessie zelve.

Deze Gereformeerde-beginselen-methode heeft, ofschoon zij de jongste is, al heel wat beweging en splijting in den lande te weeg gebracht. Wel een bewijs, dat zij dieper gaat dan de oppervlakte en werkelijk eene methode is van beginselen.

Over hare zelfs vermoedelijke uitkomsten te oordeelen, zal het thans levende geslacht, naar den mensch gesproken, wel niet gegeven zijn. Want beginselen zijn als zaadkorrels, die langzaam werken, en ten laatste den hardsten grond doen splijten en een weg zich banen voor haar eigen leven.

Dat echter die werking het eerst en het meest op kerkelijk gebied geschiedt, ligt in den aard der beginselen zelve. En vandaar de quaestie over de opleiding tot den dienst des Woords, en de vraag of deze, naar den eisch van het beginsel, Universitair of Seminariaal moet zijn. Die vraag staat met alles in verband wat, in de wereld van het denken, thans aan de orde is. Zij is een deel, zij het ook een belangrijk deel, van geheel de Calvinistische levensopvatting. En doordien de toestanden op elk gebied zoo ingewikkeld zijn, is vergissing en misverstand, ook onder de uitnemendste mannen, mogelijk niet alleen, maar bepaald aanwezig, in het wetenschappelijke, kerkelijke en politieke, waaruit nog veel kan voortvloeien, dat ons de vraag herinnert: »Wachter, wat is er van den nacht?"

Onze eenige aanmerking zou zijn, dat in deze schets niet genoeg uitkomt, hoe, krachtens zijn historischen adelbrief, alleen het Calvinisme, evenals Rome, met een principieele, alles omvattende levens- en wereldbeschouwing tegen de Revolutie het Evangelie overstelt.

Alle overige Protestantsche richtingen leveren *stukwerk*, en zijn daardoor én in den strijd met Rome én in den strijd met het Rationalisme tot geen afdoend verweer in staat.

KUYPER.

ZESTIENDE JAARVERGADERING
VAN DE
Vereeniging voor Hooger Onderwijs
op Gereformeerden grondslag.

Sinds 1882 was de Jaarvergadering van de »Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag" niet in Leeuwarden gehouden. Op Woensdag en Donderdag 5 en 6 Juli kwam toen, in dezelfde zaal, de Jaarvergadering saam. Hoe zijn sinds de toestanden veranderd! Om maar één naam te noemen, die thans niet meer aan het hoofd der regelingscommissie staat zooals veertien jaar geleden, wijzen we op den reeds ontslapen W. M. Oppedijk, (den Provincialen Directeur van Friesland). Ware »vader Ploos van Amstel" nog in leven, den Reitsumschen herder hadden wij zeker op deze jaarvergadering niet gemist.

De gedachten aan zoovelen die heengingen stemmen tot weemoedigen ernst, vooral in de dagen die de Vereeniging nu doorleeft, en de jaarvergadering, thans te Leeuwarden gehouden, niet met vroolijke blijdschap zooals weleer, maar onder omstandigheden, die een schaduw werpen op haar pad, tegemoet werd gegaan.

Maar toch, ook aan de andere zijde is er reden tot dank.

Want zijn er velen heengegaan, hoevelen gaf de Heere niet in hun plaats terug, jonge mannen, kweekelingen onzer Universiteit, die het Calvinistisch beginsel indragen en hooghouden in allerlei kringen van ons volk en arbeiden met nieuwe kracht.

Werd voor veertien jaar op de Meeting te Leeuwarden door Dr. Kuyper de vraag behandeld: Welke zijn de vooruitzichten voor de studenten der Vrije Universiteit?"; — het heden geeft op die vraag een welsprekend antwoord, dat tot groote dankbaarheid stemt.

Dat onze vereeniging nog vele vrienden bezit en eene groote schare van mannen en vrouwen in Friesland haar lief heeft, daarvan getuigde het groot aantal aanwezigen, dat Woensdagavond — nu niet naar de Groote Kerk, zooals weleer — maar naar de ruime *Noorderkerk* optrok, teneinde zich neer te zetten onder het gehoor van Prof. Dr. W. Geesink, die de Ure des Gebeds zou leiden.

Dit deed de spreker naar aanleiding van de woorden van Psalm 33 vs. 22: Uwe goedertierenheid, Heere! zij over ons; gelijk wij op U hopen! Van zijn schoone rede volge hier een beknopte samenvatting:

Thans saamgekomen, zoo ving Spr. ongeveer aan, om te bidden voor onze Vereeniging en hare jaarvergadering op morgen, werke de Heilige Geest zelf in ons die eenheid van gebedsstemming, welke ook het deel moet zijn geweest bij Augustinus' doop in den Paaschnacht van 387 te Milaan. Een eenheid, die de overlevering zoo schoon uitdrukte door toen het Te Deum te laten ontstaan, door een drijving des Geestes, en machtige bezieling beide, mannen zonder voorafgaand overleg in beurtzang op de lippen gelegd.

Met een woord aan Psalm 33: 22 ontleend eindigt deze hymne. *Zij* dit woord: *Uwe goedertierenheid Heere! zij over ons; gelijk wij op U hopen*, de toeleiding tot ons gebed.

In dit woord, zelf een gebed, eindigt het »nieuwe" lied, waartoe Gods kinderen in dezen Psalm worden opgewekt.

Het zingt van de *heerlijkheid des Heeren*, maar ook van de *welgelukzaligheid van Zijn volk*. In dat laatste klinkt de echo van Mozes' woord (Deut. 33: 29), en wijst er op, hoe juist in de bescherming van Jehova die welgelukzaligheid is gegrond.

Israël heeft dat verstaan en zingt dan ook: *Hij* is onze Hulp en ons Schild.

Dat is de stemming van het blijmoedig toeverzicht. En dat blijmoedig toeverzicht heeft zijn vasten grond in het vertrouwen op 's Heeren heiligen Naam, op Zijn openbaring.

's Heeren volk bidt hier: *Uw goedertierenheid zij over ons, gelijk wij op U hopen.*

Uit heel dit woord spreekt: *vrijmoedigheid tot het gebed om goedertierenheid.*

De bede om goedertierenheid, recht verstaan, wijst op een toestand van meerder of minder ellende. De goedertierenheid toch is een van die deugden in den Heere, die juist tegenover de ellende van zijn schepsel uitschitteren. Bepaaldelijk tegenover de ellende des natuurlijken levens. Zoo bij Jozef in de gevangenis (Gen. 39: 21), bij de aarde om 's menschen wil vervloekt (Ps. 33: 5), bij een Jeremia op Jeruzalems puinhopen (Klaagl. 3: 22). Bidden om goedertierenheid raakt niet zoozeer de zaligheid der ziel dan wel het geluk, den voorspoed des natuurlijken levens.

Voor zulk bidden is vrijmoedigheid noodig en deze ligt dan ook uitgesproken in het: *gelijk wij op U hopen.* Dat laatste is evenals het *gelijk ook wij vergeven aan onze schuldenaren* niet de verdienende oorzaak voor, maar wel het »getuigenis der genade" van de gebedsverhooring.

Daar zijn toch dingen waar men »geen gebed voor heeft". Geen gebed om goedertierenheid. Geen gebed voor wat bij den Heere een afgesneden zaak is; voor wat wij vast overtuigd zijn dat ingaat tegen Zijn eere; voor wat ons hart niet heeft en op onze ziel niet klemt. Waar wij het getuigenis der genade in het hart hebben, dat deze drie zaken juist anders staan, zal de vrijmoedigheid daarentegen wél bestaan. Al naar de vrijmoedigheid voor het gebed om goedertierenheid grooter is, zal de »pankrachi onzer ziel bij het bidden om die goedertierenheid sterker zijn.

Voor onze Vereeniging en haar jaarvergadering mogen wij thans zeer zeker wel bidden om 's Heeren goedertierenheid. Wel heeft haar leven aanvankelijk gebloeid, maar in de laatste jaren is het anders. Ons leven kwijnt. De oorzaken daarvan hier voor u uiteentezetten, zegt spreker, zou mij het rechtmatig verwijt berokkenen: Ja Eliza: *Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil.* Bovendien, het opstellen van de historia morbi is de taak van den geneesheer; desverlangd kan de kranke er kennis van nemen; doch anders is de taak van den Evangeliedienaar, geroepen aan de sponde van den kranke om te bidden.

Wij willen bidden *Uwe goedertierenheid Heere! zij over ons.* Ook op den dag van morgen. Welk een verschil tusschen onze vroegere en latere samenkomsten. Vroeger was onze Calvinistendag een feestdag voor het Gereformeerde volk. Hoe is het anders geworden. Vele Gereformeerde belijders onttrokken zich aan wat hen en ons saambracht: het hooger onderwijs op Gereformeerden grondslag, juist toen de kerk met daden toonde, dat zij nog haar Gereformeerden grondslag liefhad.

En thans is er weder verschil. Nu niet van kerkelijken, maar van wetenschappelijken aard. Zij, die het voor ons hebben gepeild, zeggen, dat het een verschil van standpunt is. Een hoogst bedenkelijk verschil. Te meer, omdat hier overtuiging tegen overtuiging staat en met overtuigingen spele men niet. Zij laten zich dan ook niet bedekken onder de goedkoope kunstbloemen eener valsche gemoedelijkheid, en zijn evenzoo te ernstig voor een dialectisch toernooi.

Maar ook met een streng wetenschappelijke redeneering komt men bij zulke contradictoire overtuigingen niet verder, want zij missen de hoogere eenheid. Te inniger zij daarom ons gebed om *goedertierenheid.* Niet dat het onware en onzedelijke geschiede, maar dat de booze hartstocht, die in ons aller ziel is, moge omgezet in de aandoening van heilige smart; maar, dat er de broederlijke liefde blijve; maar, dat er verootmoediging zij.

Hebt gij vrijmoedigheid tot dit gebed om goedertierenheid, zoodat ook gij zeggen kunt: *gelijk wij op U hopen?* Maar immers, is het met onze Vereeniging geen afgesneden zaak. Daartoe gaf God de Heere ons te vele blijken van zijn gunst.

Steeds, ook bij de ongunst der tijden, had zij, de Vereeniging, van niet vele edelen en niet vele rijken, brood voor haar kind.

Wel had zij van »buiten strijd en van binnen vrees", doch de Heere was steeds haar hulpe en haar Schild. Maar immers ligt in haar bedoelen het zoeken van de eere Gods.

Hooger onderwijs eischt niet alleen uiteenzetting van *wat* er is, maar ook van *waarom* het is. Verklaring van gronden en oorzaken, van kennis en feiten is zeker noodig, maar de massa positieve feiten zonder inzicht van wat achter die feiten ligt vormt nog geen wetenschap.

Dit raakt de beginselen. De beginselen van iedere tak, maar ook van wat daar achter ligt, van de hoogere en hoogste beginselen, waarboven uittegaan gij niet kunt, wat uw grondslag zijn moet, uw begin of uw einde al naar gij in uw denken afdaalt of opklimt.

Hier nu ligt wat scheiding maakt tusschen ons en het Hooger Onderwijs der Overheidsscholen.

»Wij vertrouwen op den Naam van 's Heeren heiligheid" ook voor de wetenschap. Die Naam toch, Zijn openbaring, beschreven in de heilige Schriftuur, is naar onze overtuiging niet slechts openbaring tot zaligheid, maar ook tot kennis van die hoogste beginselen, welke heel ons denken en leven beheerschen.

In de Christelijke wereld heerscht reeds over vele dier beginselen eenstemmigheid, doch ook over veel wat beginsel is heerscht in die wereld verschil. Verschil tusschen Roomsch en Onroomsch, tusschen Luthersch en Gereformeerd, tusschen Arminiaan en Calvinist.

Voor de Theologie is dat in de 16e en 17e eeuw op de voornaamste punten uitgestreden en vrucht van dien strijd was de Confessie. Daarom heeft dan ook het onderwijs in de Godgeleerdheid aan onze School zoo veel gemakkelijker taak.

Dan voor de andere takken van wetenschap, zijn die beginselen nog niet, of nog niet ten volle ontsluierd.

Nu vertoont de Christelijke wereld in al haar schakeeringen een eigen leven, en naar mijn overtuiging, zegt spr., is dat leven, waarop Calvijn zijn stapel drukte én in denken én in willen, het meest zuivere.

Het Calvinisme begon in de Schrift de beginselen na te speuren ook voor die andere takken van wetenschap, doch in de 18de eeuw werd het gebroken in zijn kracht.

De negentiende eeuw gaf een opleving te aanschouwen, toen de Heere zijne goedertierenheid tot dat ingezonken Calvinisme wendde. Eerst in de kerk, ten onzent, bij de mannen der Separatie, toen in den Staat bij Groen van Prinsterer, thans in de wetenschap bij de Vrije Universiteit.

In aansluiting aan wat reeds is gedaan, moet, naar sprekers overtuiging, wat reeds gevonden werd bijeengebracht, en door voortgaand zoeken, de verkregen schat worden verrijkt. Zoo alleen kan men weer komen tot die *zuivere* Christelijke, — immers Calvinisme beoogt niet anders — tot die zuiver Christelijke wijsbegeerte, waarnaar ook de mannen der natuurkundige wetenschappen onder ons, zoo verlangend uitzien.

En eindelijk, hebt gij vrijmoedigheid tot het gebed om goedertierenheid?

Maar immers, de nood der tijden dringt en in dien nood de roeping Gods, ook tot U.

De waarheid van het »die kennis vermaalt, vermaalt smart," wordt door de moderne wetenschap ook hierin ondervonden, dat de hoogere beginselen, de diepste gronden en laatste oorzaken hier verborgen zijn en naar zij zelve meent eeuwig zullen blijven.

Tragisch einde eener eeuw, die ingeluid is door die wijsbegeerte welke zich de »kritische" noemde, en wier wezen juist daarin bestond, dat zij de oorsprongen zou naspeuren. Niets als gegeven aannemen, alles in zijn ontstaan onderzoeken en beoordeelen enz.

Zeker na'n het menschelijk *kunnen* in die eeuw toe, maar *kunnen* is nog geen *kennen* en wetenschap iets anders dan kunst.

Een lid der Fransche academie schreef dan ook ten vorigen jare in een zeer voornaam tijdschrift, dat die moderne wetenschap, »zooal geen volslagen bankroet, dan toch een gedeeltelijk failliet had gemaakt".

En ook voor het practische leven heeft dit alles zijn beteekenis.

Ook de wetenschap van het zedelijk leven, om iets te noemen, zoekt naar beginselen voor haar antwoord. Onder anderen op de vraag: hoe men handelen moet. Voor ons is dit handelen gegrond in de geboden des Heeren, de zedelijkheid mitsdien op den Godsdienst gegrond. Sedert het begin der eeuw is echter juist het omgekeerde geleerd. Men zoekt voor zijn moraal dus andere gronden. En men meende die te vinden eerst in de bespiegeling en later in de wet der ontwikkeling van het hoogere uit het lagere leven, maar thans reeds gaan er stemmen op, die heel uw zedelijkheid als dwaasheid ontkennen. De stemmen van de *anarchisten* in de moraal. Niet de ruwe »compagnons" die bommen werpen in kerken en schouwburgen, maar de mannen van het intellect als Nietsche de wijsgeer en Ibsen de dramaturg uit het Noorden, voor wie plichtsbesef *een spook* is.

Uw goedertierenheid Heere! zij over ons — gelijk wij op u hopen!

Moge de Geest ons hebben gegeven de vrijmoedigheid tot het gebed om goedertierenheid.

Vergeten wij daarbij niet, dat tusschen onze ellende en onze schuld, tusschen onze smarte en onze zonde verband is.

Brenge dit ons ook tot verootmoediging. Een ieder onzer onderzoeke zijn hart en werk.

Dan, bij God is vergeving.

Bij Hem is goedertierenheid.

Thans voegt ons geen *Te Deum*, eer een *de profundis*.

Maar toch nemen wij uit het *Te Deum* de laatste woorden, de woorden van onzen psalm over:

Ontferm, ontferm U Heer! toon ons Uw mede-[doogen!
Op U steunt onze hoop, o God van ons ver-[trouwen!
Zij worden nooit beschaamd, die op Uw goed-[heid bouwen.

Daarna ging Prof. Geesink de schare voor in gebed, en droeg hij de belangen en nooden der Vereeniging den Heere op.

En toen de vergadering het laatste vers van Psalm 72 had gezongen, verliet zij het bedehuis onder den indruk van wat gehoord en gevraagd was, ook voor den dag van morgen.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 3 Juli 1896.

Synode van de Gereformeerde kerken in Noord-Brabant en Limburg, gehouden te Klundert, 16 en 17 Juni 1896.

De bedienaar des Woords der roepende kerk, Ds. J. H. Feringa, opent op gebruikelijke wijze de vergadering.

Broeder J. Mulder van Antwerpen, die zich voor de behartiging van de belangen der Gereformeerden in Antwerpen, eerst tot de kerk van Klundert gewend had, van welke kerk door doorzending der Classis een voorstel ter Synode lag en die alsnu voor deze gelegenheid is overgekomen, wordt aan de Synode voorgesteld. Uit de mededeelingen van dezen Broeder en ook uit het onderzoeken van menig artikel voor de consulenten en het organische Reglement der Belgische Zendingskerk blijkt ten duidelijkste, dat het den Gereformeerden onmogelijk is, onder de vigeur dezer artikelen te verkeeren, weshalve de Synode besluit het volgende voorstel der Classis Klundert ter Generale Synode door te zenden:

1. Door de Gen. Synode worde pogingen aangewend, om genoemde Belgische kerkengroep tot organisatie te doen besluiten;
2. dat, bij onverhoopt niet slagen dezer pogingen, de correspondentie worde afgebroken;
3. dat inmiddels de verhouding der genoemde Broederen te Antwerpen tot de Nederlandsche kerken voorloopig geregeld worde.

Naar aanleiding van het rapport en het advies van deputaten voor de Zending onder de Joden, wordt instemming betuigd met het beginsel, doch der Gen. Synode voorgesteld, voorloopig slechts één of meer daartoe opgeleide collporteurs voor den arbeid onder de Joden aan te stellen.

In zake de Opleiding van aanstaande Bedienaren des Woords verklaart de Synode zich eenparig vóór het Curatoren-voorstel.

Wat het ze deel van het Rapport der deputaten aangaat, staken de stemmen over het al of niet wenschelijke, dat het toezicht der kerken zich alleen over de Theologische Faculteit of alle faculteiten der Vrije Universiteit uitstrekke.

De bespreking van het Zendings-rapport komt uit gebrek aan tijd niet tot haar recht.

Eenparig spreekt de Synode zich uit ten gunste van de methode, zoowel in eigen kring als naar buiten door deputaten voorgesteld.

Ook de voorstellen, betreffende losmaking der kerken te Batavia en Soerabaja, benevens de Opleiding der Zendelingen, vinden de eenparige instemming der Synode.

Theologische School.

Maandag 29 Juni vingen de examens der Theologische School aan met het Literarisch Overgangs-examen, afgenomen door het College van Docenten en Leeraren, bijgestaan door de Commissie van Curatoren, bestaande uit DD. J. Bavinck en Dr. G. van Goor.

De uitslag is, dat de volgende Litteratoren bevorderd werden:

Tot de IIde klasse: R. Hamming; niet overgegaan één.

Tot de IIIde klasse: U. Buwalda (na welslagen van herexamen: in 1 vak), P. le Clercq (na herexamen: in 2 vakken), J. Colenbrander, W. F. Geerds, M. P. Ruiter, J. van der Vegt (na herexamen: in 1 vak); niet overgegaan één.

Tot de IVde klasse: T. Algera, G. Dijkema (na herexamen: in 1 vak), E. A. Groenewegen, D. Hogenbirk, P. G. Hommes, J. E. van Mechelen (na herexamen; in 1 vak), D. B. van der Meulen, W. Oosterhoff, A. Taal, R. Zijlstra; niet overgegaan drie; twee werden door omstandigheden verhinderd thans examen te doen.

Tot de Vde klasse: G. Bax, A. J. de Boer (na herexamen: in 1 vak), M. H. J. Bosch, H. Brinkman, J. Brinkman, G. Diemer, T. Gerber, J. Gunnink Jz., D. Hoek Mz., R. Middelveld (na herexamen: in 1 vak), P. A. Sietsema (na herexamen: in 1 vak), C. Staal, J. Tangsma, A. v. d. Vegt (na herexamen: in 1 vak), G. H. A. v. d. Vegte, W. A. Willemse (na herexamen: in 1 vak); twee zullen zich voor het literarisch eindexamen aanbieden.

C. MULDER,
Secr. v. h. Doc. Coll.

Kampen, 1 Juli 1896.

Generale Synode te Middelburg.

Namens Gecommitteerden uit de drie Kerkeraden der Gereformeerde kerk van Middelburg noodigt de ondergeteekende de leden dier Synode, die van logies bij particulieren wenschen gebruik te maken uit, hem daarvan bericht te zenden *vóór den 25en Juli a.s.*

Aanvragen, welke na dien datum mochten inkomen, zullen terzijde moeten gelegd worden.

P. J. DE KRUIJFER.

Middelburg, 1 Juli 1896.

Buitenland.

Frankrijk. Bond tegen het atheïsme. Genezingen te Vialas.

Het is een merkwaardig teeken des tijds, dat dezer dagen te Parijs een bond werd opgericht, die zich ten doel gesteld heeft, het atheïsme of de Godloochening te bestrijden. In de statuten van dien nieuwen bond vindt men de volgende uitdrukking: »Zonder het geloof aan God wordt de grondslag der zedeleer ondermijnd, het huisgezin ontbonden, de maatschappij omgekeerd." Aan het hoofd van dien bond stond de bekende, nu overleden, Jules Simon, die zich zeker niet daarvoor zou gespannen hebben, indien hij niet op gevorderden leeftijd, door het algemeen zedenbederf, op de gedachte gekomen was, dat zonder God de maatschappij stond verwoest te worden. Het zijn dus nuttigheidsredenen die mannen als Jules Simon er toe brachten, om te arbeiden, dat het geloof aan God niet verloren gaat. Liever zouden wij vernomen hebben, dat er onder de eerste mannen van Frankrijk schaamte en droefheid ontstaan was over het loochenen van het heilige wezen Gods, en dat zij het ontzettend zedenbederf hadden leeren beschouwen als een rechtvaardig oordeel Gods over het geroep van kleinen en grooten: »Daar is geen God."

De protestantsche wereld in Frankrijk, ja geheel Frankrijk is vol van de genezingen die te Viales in Lazère bij Genolhac plaats hebben. Daar woont namelijk een eenvoudige boer, Vignes genaamd, gelijk er in de Cevennes velen gevonden worden, die 70 jaren oud is. Deze ontvangt zijne bezoekers in zijn gewone boerenkleeding met klompen aan. Hij laat hen, die tot hem komen, dikwijls wachten onder voorgeven van voeder voor zijn geiten te moeten halen. Hij toont er zich over verwonderd, dat men zoo dikwijls van verre tot hem komt, zeggende den menschen toch niets te kunnen geven. In den regel ontvangt hij slechts eenmaal per dag, en dit wel van twaalf tot één ure.

Als jongen van 12 jaar werd zijne moeder, die weduwe was, zwaar ziek. De doctoren konden geen hoop geven. De jongen herinnerde zich dat er in den bijbel geschreven staat, dat men voor de kranken bidden zal. Hij knielde dus neder voor het bed zijner moeder en tot zijne vreugde werd het gebed voor het herstel der geliefde moeder verhoord. Na dien tijd leefde de knaap in het vaste geloof, dat God de gebeden verhoort, in welk geloof hij nog bevestigd werd door de vele genezingen, die op zijn gebed gezien werden.

Bijna alle personen, die Vignes te Violas bezoeken, verhalen hetzelfde omtrent de ontvangst van hen, die tot hem komen. Hij laat hen in eene eenvoudige boerenkamer komen en spreekt dan:

»Vrienden, gij komt hier iets zoeken, wat ik u niet kan geven. Gij zijt van de wereld, gij leeft voor de wereld; indien gij van God waart, zoudt gij hier niet zijn. Gij loopt het schepsel na, in plaats van u toe te vertrouwen aan God, die u geschapen heeft. Wanneer een kind lijdt, gaat hij niet naar vrienden, maar naar zijn vader en moeder, en God is ons in Jezus Christus meer dan een vader en moeder. Tot ons richt Hij het woord: »Bidt en gij zult ontvangen." God liegt niet en bedriegt nooit. God houdt zijn woord en doet wat Hij belooft. Ik ben niets, ik weet niets, ik kan niets. God doet alles. Hij is met u evengoed als met mij. Vertrouw u aan Hem toe, zonder aarzeling en zonder voorbehoud en gij zult genezen worden." Voorts haalt hij gaarne aan hetgeen in Psalm 103 staat opgeteekend n.m.: Die al uwe krankheden geneest, en zegt dan: »Daarin is alles gelegen. Gaat niet tot den medicijnmeester en niet naar de apotheek, maar tot God, den goeden Vader, die slaat en die heelt".

Ook zegt hij wel: »God wil niet, dat de menschen lijden: Hij is de beste der vaders. Hij zendt ons ziekten, om ons van onze geestelijke krankheden te genezen, opdat wij tot Hem zouden gaan en dan geneest Hij ons."

Wij kunnen hieruit zien, dat Vignes niet goed thuis is in de leer die naar de godzaligheid is. Maar dit neemt niet weg, dat op zijn gebed zeer velen werden genezen, zoodat zijn naam door heel Frankrijk genoemd wordt.

De Christenvervolging te Armenië.

Een Duitsch blad heeft eenige Armenische documenten verzameld met het doel, om zich eene juiste voorstelling van den oorsprong en den aard van de vreeselijke vervolgingen der Christenen te kunnen maken.

Het eerst wordt een schrijven medegedeeld van een aanzienlijk ambtdrager uit Sivas in Kisil Crimak in Cappadocie. Van de 40,000 inwoners van de stad Sivas zijn slechts een vijfde deel Armeniërs; de stad ligt buiten het gebied van Groot-Armenië, zoodat er geen sprake kon zijn, dat de Armeniërs zich autonomie wilden verwerven. Deze schrijft: Eindelijk zijn onze onheilspellende voorzeggingen op de verschrikkelijkste en hartverscheurendste wijze Dinsdag 31 October vervuld. Wij hebben reeds meermalen den onhoudbaren toestand der Armeniërs, die te Sivas en genabuurde steden en dorpen wonen, met weemoed aangezien. Maar ongelukkigerwijze is tot heden niets gebeurd, dat in dezen erbarmelijken toestand verbetering kan brengen. Wij hebben de mishandelingen, die ons de haren te berge doen rijzen, zien aankomen; maar toen de plaatselijke regeering, zoowel als de voornamen onder de Turken, van oordeel waren, dat iets dergelijks op geenerlei wijze kon plaats hebben, zoo werden ook onze zorgen een weinig weggenomen. Doch helaas! spoedig moesten wij ontnuch-